

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ  
Кафедра основ медицини**



**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**  
декан факультету здоров'я  
та фізичного виховання  
Едуард СИВОХОП  
“30” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ**


Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація	227.01 Фізична терапія
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація 227.01 Фізична терапія освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія».

**Розробник:** Ксенія МЕЛЕГА, к. мед. н., доцентка, зав. кафедри основ медицини

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри основ медицини протокол №15 від « 25 » червня 2025 р.

Завідувачка кафедри  Ксенія МЕЛЕГА

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання протокол №12 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії  Фелікс ФІЛАК

© \_\_\_\_\_ Ксенія МЕЛЕГА \_\_\_\_\_, 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – <b>4</b>	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – <b>120</b>	<b>2</b>	-
Кількість модулів – <b>2</b>	Семестр:	
	<b>3</b>	-
Тижневих годин для денної форми навчання:  аудиторних – <b>3</b>  самостійної роботи студента – <b>3</b>	Лекції:	
	<b>26</b>	-
	Практичні (семінарські):	
	-	-
Вид підсумкового контролю: <b>іспит</b>	Лабораторні:	
	<b>32</b>	-
Форма підсумкового контролю: <b>усна, письмова відповідь</b>	Самостійна робота:	
	<b>62</b>	-

## 2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» є оволодіння студентами спеціальності 227 Терапія та реабілітація достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок стосовно обстеження хворих з патологією внутрішніх органів, формування умінь застосовувати знання з пропедевтики внутрішньої медицини в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

*Загальні компетентності (ЗК):*

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

*Професійні компетентності за професійним стандартом «Асистент фізичного терапевта»:*

3.02 Здатність діяти на основі етичних міркувань, принципів і цінностей асистента фізичного терапевта

3.03 Здатність до професійної комунікації

3.08 Здатність до узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта

3.10 Здатність виконувати поставлені завдання під керівництвом фізичного терапевта.

*Перелік трудових функцій (професійних компетентностей) за трудовою дією або групою трудових дій:*

А2 Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії.

Б1 Здатність проводити обстеження осіб з руховими порушеннями.

Д 1 Здатність визначати рівень функціонування особи з руховими порушеннями, використовуючи біопсихосоціальний підхід розуміння здоров'я людини.

*Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):*

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

### 3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 5 Латинська мова і медична термінологія
- ОК 8 Анатомія людини
- ОК 9 Загальна біохімія та біохімія рухової активності
- ОК 11 Фізіологія людини
- ОК 19 Методи дослідження у фізичній терапії
- ОК 28 Основи фізичної терапії

### 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04
Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.	ПРН 06
Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	ПРН 08
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.	ПРН 15
Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.	ПРН 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<b>Знати:</b> принципи медичної деонтології, етичні норми поведінки фізичного терапевта в клініці; основні методи діагностики та схему клінічного обстеження хворих з патологією дихальної, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, сечовидільної системи; клінічні симптоми та синдроми найбільш поширених захворювань внутрішніх органів; основні види медичної документації (зокрема, структуру історії хвороби) та основні види діагнозу.	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 08</b> <b>ПРН 13</b>
<b>Розуміти:</b> сутність і механізм розвитку основних симптомів і синдромів при захворюваннях внутрішніх органів, сприяти формуванню у студентів основ клінічного мислення, розпізнаванню та виявленню окремих симптомів захворювань внутрішніх органів, розумінню їх етіології та патогенезу,	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 18</b>

можливостей застосування сучасних методів діагностики в клініці внутрішньої медицини.	
<b>Оволодіти:</b> навичками проводити опитування та фізикальне обстеження хворих та аналізувати їх результати в клініці внутрішньої медицини; розвинути вміння визначати та оцінювати провідні симптоми і синдроми у діагностиці найбільш поширених захворювань внутрішніх органів; інтерпретувати результатів основних лабораторних та інструментальних методів дослідження; використовувати результати клінічних обстежень для вибору адекватних реабілітаційних засобів та контролю ефективності фізичної терапії у хворих з патологією внутрішніх органів; сформулювати навички спілкування із пацієнтами, членами їх родин, колегами на основі принципів медичної етики і деонтології.	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 08</b> <b>ПРН 13</b> <b>ПРН 15</b> <b>ПРН 18</b>
<b>Аналізувати</b> результати клінічних обстежень, лабораторних та інструментальних методів діагностики та розвинути вміння використовувати їх для вибору адекватних реабілітаційних засобів та контролю ефективності фізичної терапії у хворих з патологією внутрішніх органів.	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 18</b>
<b>Розвинути здатність</b> студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок.	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 15</b> <b>ПРН 18</b>
<b>Оцінювання готовності</b> студента до самостійного проведення клінічного обстеження пацієнта у клініці внутрішньої медицини, використання отриманих даних при складанні індивідуальної програми фізичної терапії та контролю проведених заходів.	<b>ПРН 06</b> <b>ПРН 08</b>

## 5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

### Методи навчання при вивченні дисципліни

**Пояснювально-ілюстративний метод.** Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

**Репродуктивний метод.** Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

**Метод проблемного викладення.** Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі ступеня магістр стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

**Пошуковий, або евристичний метод.** Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

**Дослідницький метод.** Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

## Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тести;
- ситуаційні задачі;
- виконання письмових завдань;
- відповіді на теоретичні питання на заняттях;
- демонстрація практичних навичок;
- групові завдання з використанням імітаційних ігор на заняттях;
- презентації результатів виконаних завдань;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- іспит.

### Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, тестовий контроль (I-II рівня), вирішення ситуаційних задач, письмовий теоретичний контроль, виконання індивідуальних та групових навчальних завдань.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (письмово).

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит (письмово, усно).

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

**Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ЄКТС**

Шкала ЄКТС	Диференційована шкала	Недиференційована шкала	Мін. бал - Макс. бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C			74-81
B	Задовільно		64-73
E			60-63
Fx	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F			0-34

**Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)**

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

**Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)**

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

T6, T7 ... – теми

**Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни**

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	-	-	-	-
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	7	20	7	20
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	7	10	7	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Виконання завдань самостійної роботи	7	10	7	10
Презентація	-	-	1	10
Реферат	-	-	-	-
Есе (протокол збору анамнезу у пацієнта)	1	10	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
<b>Разом</b>		<b>100</b>		<b>100</b>

**Критерії модульного поточного оцінювання**

Поточне модульне оцінювання проводиться шляхом проведення тестового контролю знань на заняттях, опитування студентів під час занять, виконання практичних індивідуальних і групових навчальних завдань, перевірки завдань самостійної роботи, аналізу відвідування та відробок пропущених занять. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали.

При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного лабораторного заняття в межах модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням таких критеріїв оцінювання.

**Оцінка «відмінно»** виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також виконує практичні завдання будь-якого рівня складності.

**Оцінка «добре»** виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

**Оцінка «задовільно»** ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.

**Оцінка «незадовільно»** виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 5.4):

Таблиця 5.4

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1 (0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

**Відпрацювання пропущених практичних занять** здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль та усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., продемонструвати певний метод клінічного обстеження пацієнта).

#### Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому та підсумковому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

#### Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
10-8	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
7-5	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
4-2	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
1	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, нерозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таким чином, оцінка за модульне поточне оцінювання складається з оцінок за тестовий контроль на заняттях (1-10 балів), усної відповіді на теоретичні питання (1-10 балів), оцінок за виконання практичних індивідуальних та групових завдань на заняттях (1-10 балів), виконання есе або презентації за темами змістового модулю (1-10 балів), самостійної роботи студента (1-10 балів). Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання складає 50 балів (табл.5.5).

**Таблиця 5.5. Шкала модульного поточного оцінювання з дисципліни**

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль 1, 2	
	Кількість балів	Максимальна кількість балів
Тестовий контроль знань на заняттях ( <i>середня оцінка за результатами тестів</i> )	1-10	10
Відповідь на теоретичні питання ( <i>середня оцінка за результатами відповідей</i> )	1-10	10
Виконання практичних індивідуальних та групових завдань на заняттях ( <i>середня оцінка за результатами виконання завдань</i> )	1-10	10
Есе або презентація ( <i>оцінка за якість та повноту виконання завдань</i> )	1-10	10
Самостійна робота ( <i>за якість виконаних самостійно завдань</i> )	1-10	10
<b>Разом</b>		<b>50</b>

#### **Критерії оцінювання модульної контрольної роботи**

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). МКР проводиться наприкінці кожного змістового модулю і складається з вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, відповіді на теоретичні питання (додаток 1). До МКР допускаються всі студенти. На виконання письмової МКР відводиться до двох академічних годин. Кожен студент виконує окремий варіант завдань. В кожному варіанті є 10 тестових завдань, 1 теоретичне питання, 1 ситуаційна задача. На кожне тестове питання дається 5 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від 1 до 5 відповідей. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 3 бали (максимально 30 балів), за теоретичне питання та ситуаційну задачу у 10 балів (максимально 20 балів). За допомогою письмової МКР оцінюється ступінь опанування пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів.

#### **Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю**

**Підсумковий модульний контроль** з дисципліни проводиться у вигляді іспиту наприкінці 3 семестру навчання і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне результатів 2-х змістових модулів та виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.1.

Здобувач, який за результатами модульних контролів отримав від 0 до 34 балів, повинен до проведення підсумкового семестрового контролю покращити цю оцінку принаймні до показника не менше 35 балів під час чергування викладачів на кафедрі. Без такого покращення він до семестрового контролю не допускається.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі іспиту, що передбачено робочим навчальним планом.

Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни. З метою підвищення рейтингової оцінки здобувач вищої освіти, за бажанням, може скласти іспит з дисципліни під час сесії, результат якого визнається остаточним

Під час проведення іспиту керуються наступними критеріями оцінок:

**90-100 балів (A)** заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

**82-89 балів (B)** заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

**74-81 бал (C)** заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

**64-73 бали (D)** заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

**60-63 бали (E)** заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

**35-59 балів (FX)** виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

**менше 35 балів (F)** – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

## 6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 6.1. Зміст навчальної дисципліни

#### **Змістовий модуль 1. ВСТУП ДО КЛІНІКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ, ОСНОВНІ КЛІНІЧНІ СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ДИХАЛЬНОЇ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ**

**Тема 1.** Вступ до клініки внутрішньої медицини. Загальні методологічні аспекти діагностики. Схема та методи клінічного обстеження хворого.

**Тема 2.** Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів дихання.

**Тема 3.** Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях органів дихання.

**Тема 4.** Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань серцево-судинної системи.

**Тема 5.** Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях серцево-судинної системи.

#### **Змістовий модуль 2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ, ОСНОВНІ КЛІНІЧНІ СИМПТОМИ ТА СИНДРОМИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ШЛУНКОВО-КИШКОВОГО ТРАКТУ, ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ ТА СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ**

**Тема 6.** Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів шлунково-кишкового тракту.

**Тема 7.** Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка і кишечника.

**Тема 8.** Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях підшлункової залози, печінки та жовчного міхура.

**Тема 9.** Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань сечовидільної системи.

**Тема 10.** Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях сечовидільної системи.

### 6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
<b>Модуль 1</b>						
<b>Змістовий модуль 1</b>						
<b>Вступ до клініки внутрішніх хвороб. Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи</b>						
<b>Тема 1.</b> Вступ до клініки внутрішньої медицини. Загальні методологічні аспекти діагностики. Схема та методи клінічного обстеження хворого.	16	6		4		6
<b>Тема 2.</b> Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів дихання.	10	2		2		6

<b>Тема 3.</b> Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях органів дихання.	11	2		2		7
<b>Тема 4.</b> Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань серцево-судинної системи.	10	2		2		6
<b>Тема 5.</b> Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях серцево-судинної системи.	13	2		4		7
Модульна контрольна робота № 1	2			2		
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>62</b>	<b>14</b>		<b>16</b>		<b>32</b>
<b>Змістовий модуль 2</b>						
<b>Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, гепатобіліарної та сечовидільної системи</b>						
<b>Тема 6.</b> Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів шлунково-кишкового тракту.	11	4		2		5
<b>Тема 7.</b> Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка і кишечника.	12	2		4		6
<b>Тема 8.</b> Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях підшлункової залози, печінки та жовчного міхура.	12	2		4		6
<b>Тема 9.</b> Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань сечовидільної системи.	11	2		2		7
<b>Тема 10.</b> Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях сечовидільної системи.	10	2		2		6
Модульна контрольна робота № 2	2			2		
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>58</b>	<b>12</b>		<b>16</b>		<b>30</b>
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>26</b>		<b>32</b>		<b>62</b>

### 6.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<b>Змістовий модуль 1</b>		
<b>Вступ до клініки внутрішньої медицини. Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи</b>		
1.	Вступ до клініки внутрішньої медицини. Загальні методологічні аспекти діагностики	2
2.	Об'єктивні методи клінічного обстеження (огляд, пальпація, перкусія та аускультация).	2
3.	Схема та методи клінічного обстеження хворого (розпит, огляд, пальпація) при захворюваннях органів дихання	2
4.	Об'єктивні методи клінічного обстеження хворого (перкусія, аускультация) при захворюваннях органів дихання	2
5.	Додаткові методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях органів дихання	2
6.	Схема та методи клінічного обстеження (розпитування, огляд, пальпація, перкусія) при захворюваннях серцево-судинної системи (ССС)	2
7.	Аускультация та додаткові методи дослідження при захворюваннях серцево-судинної системи	2
	<b>Разом за 1 ЗМ</b>	<b>14</b>
<b>Змістовий модуль 2</b>		
<b>Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, гепатобіліарної та сечовидільної системи</b>		
8.	Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів шлунково-кишкового тракту (ШКТ)	2
9.	Додаткові методи обстеження хворих та основні синдроми при патології стравоходу, шлунка і кишечника	2
10.	Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань печінки, жовчного міхура, підшлункової залози	2
11.	Додаткові методи діагностики та основні клінічні синдроми при патології печінки, жовчного міхура та підшлункової залози	2
12.	Схема клінічного обстеження та об'єктивні методи дослідження при захворюваннях сечовидільної системи	2
13.	Додаткові методи дослідження при захворюваннях органів сечовиділення. Основні клінічні синдроми при захворюваннях сечовидільної системи	2
	<b>Разом за 2 ЗМ</b>	<b>12</b>
	<b>Всього</b>	<b>26</b>

### 6.4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. год.
<b>Змістовий модуль 1</b>		
<b>Вступ до клініки внутрішньої медицини. Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи</b>		
1.	Схема обстеження хворого в клініці внутрішніх хвороб. Методика розпитування пацієнта (збирання скарг та анамнезу).	2
2.	Основні фізикальні методи обстеження хворого при захворюваннях внутрішніх органів. Методика проведення огляду пацієнта	2
3.	Схема клінічного обстеження, методика проведення розпитування, огляду та пальпації при захворюваннях органів дихання.	2
4.	Методика проведення та діагностичне значення перкусії, аускультатії, лабораторних та інструментальних методів дослідження при патології органів дихання. Основні клінічні синдроми при захворюваннях системи органів дихання.	2
5.	Схема клінічного обстеження, методика проведення розпитування, огляду та пальпації при захворюваннях серцево-судинної системи.	2
6.	Об'єктивні методи обстеження хворого (перкусія, аускультация) при захворюваннях серцево-судинної системи.	2

7.	Методика дослідження артеріального пульсу та його властивостей, вимірювання артеріального тиску та його оцінка. Діагностичне значення інструментальних та лабораторних методів дослідження при патології серцево-судинної системи.	2
8.	Модульна контрольна робота № 1	2
	<b>Разом за 1 ЗМ</b>	<b>16</b>
<b>Змістовий модуль 2</b>		
<b>Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, гепатобіліарної та сечовидільної системи</b>		
9.	Схема клінічного обстеження, розпитування хворих при захворюваннях шлунково-кишкового тракту. Основні симптоми захворювань ШКТ	2
10.	Фізикальні методи обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) хворих при захворюваннях стравоходу, шлунка і кишечника.	2
11.	Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження при патології органів травлення. Основні клінічні синдроми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.	2
12.	Схема та методи клінічного обстеження хворих при захворюваннях підшлункової залози, печінки та жовчного міхура.	2
13.	Діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів дослідження при патології гепатобіліарної системи. Основні клінічні синдроми при захворюваннях печінки та жовчного міхура, підшлункової залози.	2
14.	Схема клінічного обстеження, методи дослідження та сечовидільної системи.	2
15.	Схема клінічного обстеження та при захворюваннях органів сечовиділення. Основні клінічні синдроми при захворюваннях сечовидільної системи.	2
16.	Модульна контрольна робота № 2	2
	<b>Разом за 2 ЗМ</b>	<b>16</b>
	<b>Всього</b>	<b>32</b>

### 6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
<b>Змістовий модуль 1. Вступ до клініки внутрішньої медицини. Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи</b>		
1.	<b>Тема 1. Вступ до клініки внутрішніх хвороб. Загальні методологічні аспекти діагностики. Схема та методи клінічного обстеження хворого.</b> Етичні та деонтологічні аспекти спілкування з пацієнтом в клініці внутрішніх хвороб. Поняття ятрогенії. Методика розпитування, особливості психотерапевтичного підходу до пацієнта, порядок і правила збору скарг та анамнезу захворювання і анамнезу життя за схемою. Письмове оформлення зібраного анамнезу обстеженого пацієнта. Основні методи фізикального обстеження пацієнта при захворюваннях внутрішніх органів (огляд, пальпація, перкусія, аускультация). Сучасні лабораторно-інструментальні методи діагностики, їх значення.	6
2.	<b>Тема 2. Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів дихання.</b> Методика проведення розпитування, збору і систематизації скарг та анамнестичних даних при обстеженні хворих з захворюваннями органів дихання за схемою. Основні клінічні симптоми захворювань органів дихання, їх діагностичне значення.	6
3.	<b>Тема 3. Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях органів дихання.</b> Методи фізикального обстеження хворих при патології системи органів дихання, методика проведення огляду, пальпації, перкусії грудної клітини та аускультация легень за схемою. Додаткові методи дослідження при захворюваннях системи органів дихання: перелік, обсяг, обґрунтування проведення, інтерпретація можливих результатів. Основні клінічні синдроми при захворюваннях органів дихання.	7
4.	<b>Тема 4. Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань серцево-судинної системи.</b> Методика проведення розпитування, збору і систематизації скарг та анамнестичних даних при обстеженні хворих з захворюваннями серцево-судинної системи за схемою. Основні клінічні симптоми захворювань серцево-судинної системи, їх діагностичне значення.	6

5.	<b>Тема 5. Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях серцево-судинної системи.</b> Методи фізикального обстеження хворих при патології серцево-судинної системи, методика проведення огляду, пальпації, перкусії грудної клітини та аускультатії серця за схемою. Методи вимірювання артеріального пульсу і тиску, інтерпретація показників. Додаткові методи дослідження при захворюваннях серцево-судинної системи: перелік, обсяг, обґрунтування проведення, інтерпретація можливих результатів. Основні клінічні синдроми при серцево-судинних захворюваннях.	7
	<b>Разом за ЗМ 1</b>	<b>32</b>
<b>Змістовий модуль 2. Методи дослідження, основні клінічні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, гепатобіліарної та сечовидільної системи</b>		
6.	<b>Тема 6. Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань органів шлунково-кишкового тракту.</b> Методика проведення розпитування, збору і систематизації скарг та анамнестичних даних при обстеженні хворих з захворюваннями органів травлення за схемою. Основні клінічні симптоми захворювань органів травлення, їх діагностичне значення.	5
7.	<b>Тема 7. Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка і кишечника.</b> Методи фізикального обстеження хворих при патології стравоходу, шлунка і кишечника. Методика проведення загального та місцевого огляду, перкусії та аускультатії живота в діагностиці захворювань органів травлення за схемою. Методика, діагностичне значення поверхневої та глибокої пальпації живота. Додаткові методи дослідження при захворюваннях шлунково-кишкового тракту: перелік, обсяг, обґрунтування проведення, інтерпретація можливих результатів. Основні клінічні синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка і кишечника.	6
8.	<b>Тема 8. Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях підшлункової залози, печінки та жовчного міхура.</b> Методика розпитування хворих при патології підшлункової залози, печінки і жовчного міхура. Методика фізикального обстеження хворих при патології гепатобіліарної системи за схемою. Методика, діагностичне значення перкусії печінки. Додаткові методи дослідження при захворюваннях підшлункової залози, печінки та жовчного міхура: перелік, обсяг, обґрунтування проведення, інтерпретація можливих результатів. Основні клінічні синдроми при захворюваннях гепатобіліарної системи.	6
9.	<b>Тема 9. Схема клінічного обстеження та симптоми захворювань сечовидільної системи.</b> Методика проведення розпитування, збору і систематизації скарг та анамнестичних даних при обстеженні хворих з захворюваннями сечовидільної системи за схемою. Основні клінічні симптоми захворювань органів сечовидільної системи, їх діагностичне значення.	7
10.	<b>Тема 10. Методи дослідження та основні клінічні синдроми при захворюваннях сечовидільної системи.</b> Методи фізикального обстеження хворих при патології системи органів сечовидільної системи. Додаткові методи дослідження при захворюваннях сечовидільної системи: перелік, обсяг, обґрунтування проведення, інтерпретація можливих результатів. Методи лабораторного дослідження сечі, інтерпретація результатів. Основні клінічні синдроми при захворюваннях органів сечовидільної системи.	6
	<b>Разом за ЗМ 2</b>	<b>30</b>
	<b>Всього</b>	<b>62</b>

## **7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

Обладнання: мультимедійне обладнання, прилади для оцінки фізіологічних та клінічних показників (тонометри; фонендоскопи, пульсометри; пульсоксиметри; спірометри портативні; вимірювальні сантиметрові стрічки).

Методичне забезпечення: конспект лекцій з дисципліни; методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни:

1) Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини». Змістовий модуль 1 / Укладач: к.мед.н., доцентка Ксенія МЕЛЕГА.

Ужгород, 2021. 117 с.

2) Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини». Змістовий модуль 2 / Укладач: к.мед.н., доцентка Ксенія МЕЛЕГА. Ужгород, 2021. 74 с.

3) Обстеження та контроль стану пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи у фізичній терапії. Методичні рекомендації / Укладач: к.мед.н., доцент Мелега К.П. Ужгород, 2025. 77 с.,

а також схеми, таблиці, малюнки, презентації; інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань; критерії модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

Програмне забезпечення: інструментарій системи електронного навчання Moodle сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (<https://moodle.uzhnu.edu.ua>), що дозволяє створювати електронні навчальні курси й надавати здобувачам доступ до них за допомогою глобальної мережі Інтернет, організовуючи навчання за принципом «будь-де та будь-коли», в тому числі за дистанційною формою (напр., в умовах карантину та інших надзвичайних ситуацій). Для організації дистанційного навчання студентів використовується також пакет додатків Google Workspace: Google Meet для відеозв'язку при проведенні лекцій, практичних занять, консультацій, контрольних заходів тощо; Google Пошта, Диск, Календар, Клас, Чат тощо.

## **8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

### **Основна література**

1. Пропедевтика внутрішньої медицини : підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського. 6-е вид. К. : ВСВ «Медицина», 2020. 552 с.
2. Пропедевтика внутрішніх хвороб: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Москаленко В.Ф., Сахарчук І.І., Дудка П.Ф. та ін.; за ред. В.Ф.Москаленка, І.І.Сахарчука. К.: Книга-плюс, 2013. 620 с.
3. Пропедевтика внутрішньої медицини: національний підручник / К.О. Бобкович, Є.І. Дзись, В.М. Жебель та ін.; за ред. проф. М.С. Расіна. Вінниця: Нова Книга, 2014. 208 с.
4. Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини». Змістовий модуль 1 / Укладач: к.мед.н., доцентка Ксенія МЕЛЕГА. Ужгород, 2021. 117 с.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини». Змістовий модуль 2 / Укладач: к.мед.н., доцентка Ксенія МЕЛЕГА. Ужгород, 2021. 74 с.
6. Обстеження та контроль стану пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи у фізичній терапії. Методичні рекомендації / Укладач: к.мед.н., доцент Мелега К.П. Ужгород, 2025. 77 с.

### **Додаткова**

1. Деонтологія та етика в клінічній практиці : навчальний посібник. Ч. 2 / С. І. Треумова, Є. Є. Петров, Ю. Г. Бурмак, Т.А. Трибрат. Полтава : Техсервіс, 2017. 375 с.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник для студентів стомат. фак. вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації / за ред. М. С. Расіна ; К. О. Бобкович, Є. І. Дзись, В. М. Жебель та ін. - Вінниця : Нова книга, 2014. 207 с.
3. Шуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Шуліпенко. К.: Медицина, 2008. 304 с.
4. Яворський О. Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішньої медицини у запитаннях і відповідях: навчальний посібник для студентів вищих мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації. К.: Здоров'я, 2003. 279 с.
5. Основи діагностичних досліджень у фізичній терапії [навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський, Л. Войчишин. Л.: ЗУКЦ, 2010. 240 с.

6. Навчальний посібник з внутрішньої медицини: Навч. посіб. для мед. ВНЗ I—III рівн. акред. Затверджено МОЗ / Фойняк В.М., Бондаренко А.Д., Діденко О.М., Шаповал Н.Л. К., 2010. 248 с.
7. Алексеев О. І., Алексеева С.І. Історія хвороби. Навчальний посібник для студентів відділення фізичної реабілітації. Дрогобич: «Вимір», 2004. 32 с.
8. Dynamics of the Level of functioning of patients after Laparoscopic Cholecystectomy in the Long-term Rehabilitation period / N.R. Golod, L.P. Rusyn, I.K. Churpiy, N.R. Zakaliak, V.G. Saienko, K.P. Meleha, Y.V. Dutkevych-Ivanska. Acta Balneologica. 2022. TOM LXIV. № 6 (172). P. 537-541 <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.12.3>
9. Русин Л., Мелега К., Дуткевич-Іванська Ю. Аналіз соматичного здоров'я студентської молоді із ознаками вегетативної дисфункції після застосування засобів фізичної терапії. Матеріали 78-ої підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Уклад. д. пед. н. Стеблюк С.В., 28-29 лютого 2024 року. Ужгород, 2024. С. 77-80.

### Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Навчально-методичні матеріали навчального курсу «Пропедевтика внутрішньої медицини» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://moodle.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=721>
2. Робоча програма дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» на інфоцентрі ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/36882>
3. Пропедевтика внутрішньої медицини. Doctrina. URL: <https://doctrina.space/subjects/propaedeuticsInternalMedicine/>
4. Empendium. Портал для лікарів. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини. URL: <https://empendium.com/ua/>

**Питання для контролю теоретичної успішності**  
**Змістовий модуль 1**

1. Сутність, мета і значення дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини».
2. Дайте визначення понять «здоров'я», «хвороба», «етіологія», «патогенез».
3. Що таке діагностика? Мета та основні складові діагностики.
4. Що таке симптом і синдром захворювання? Які симптоми можна виділити.
5. Які клінічні методи обстеження хворого Вам відомі? Коротко охарактеризуйте.
6. Окресліть схему (етапи) клінічного обстеження хворого.
7. З іменами яких видатних учених пов'язують появу та розвиток окремих клінічних методів обстеження хворих?
8. Що таке діагноз? Яка структура клінічного діагнозу?
9. Що таке історія хвороби, її значення?
10. Що таке медична етика, її значення?
11. Що таке медична деонтологія? Основні деонтологічні вимоги до медичних працівників.
12. Яка сутність поняття «ятрогенія»?
13. Що таке анамнез? Назвіть складові частини анамнезу.
14. Що таке огляд хворого та до якої групи діагностичних методів він належить?
15. Яка послідовність проведення загального огляду хворого?
16. Які різновиди загального стану хворого вам відомі? Дайте їх характеристику.
17. Які бувають порушення свідомості? Дати їм характеристику.
18. Що таке вимушене положення хворого та при яких захворюваннях воно зустрічається?
19. Які існують конституціональні типи та їх характеристика?
20. На що слід звертати увагу при огляді шкіри? Як може змінюватися колір шкіри та при яких захворюваннях?
21. Які бувають зміни кісткового апарату та при яких захворюваннях вони спостерігаються?
22. Яка мета огляду окремих ділянок тіла? У якій послідовності проводиться огляд окремих ділянок тіла?
23. Яка послідовність огляду голови? Назвіть відомі Вам зміни розмірів та форми голови.
24. Які бувають патологічні типи обличчя та при якій патології вони зустрічаються?
25. Яка послідовність проведення огляду кінцівок. Що являють собою симптоми „барабаних паличок” та „годинникових скелець”? Коли вони з'являються?
26. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні скарги, які можуть пред'являти хворі із захворюваннями органів дихання.
27. Охарактеризуйте задишку і кашель як симптоми захворювань органів дихання.
28. Які існують форми нормальної грудної клітки? Чим визначається належність грудної клітки до того чи іншого типу?
29. Які патологічні форми грудної клітки? При яких захворюваннях вони зустрічаються?
30. Які є типи викривлення грудного відділу хребта?
31. Що таке динамічний огляд грудної клітки? Яка послідовність його проведення?
32. Яка нормальна частота дихання? Що таке тахіпное, брадипное, дихання Чейн-Стокса, Біота, Куссмауля?
33. Значення пальпації грудної клітки в діагностиці захворювань органів дихання. Як визначають резистентність грудної клітки за допомогою пальпації?
34. Що таке голосове тремтіння, як його визначити? В яких випадках голосове тремтіння буває посиленним, послабленим, відсутнім?
35. Що таке порівняльна перкусія легень? Які правила порівняльної перкусії легень?
36. Які правила топографічної перкусії легень? Топографічні лінії на поверхні грудної клітки, орієнтири їх проходження.
37. Що таке поле Креніга, скільки складає ширина полів Креніга в нормі? За яких умов змінюється ширина полів Креніга?
38. Коли відбувається зміщення нижньої межі легені догори, донизу?
39. Які правила аускультатії легень? Що таке основні і додаткові дихальні шуми?

40. Які аускультативні особливості везикулярного дихання? Які бувають зміни везикулярного дихання і їх діагностичне значення?
41. Які аускультативні особливості бронхіального дихання? Що таке патологічне і фізіологічне бронхіальне дихання?
42. Що таке бронхофонія? Методика її визначення.
43. Що таке хрипи, коли вони виникають? Як класифікують хрипи?
44. Які бувають вологі хрипи? Який механізми їх виникнення?
45. Яке діагностичне значення сухих та вологих хрипів?
46. Що таке крепітація? При яких патологічних станах вислуховується крепітація?
47. Які аускультативні особливості шуму тертя плеври?
48. Які лабораторні методи дослідження найбільш інформативні при захворюваннях органів дихання?
49. Які інструментальні методи дослідження найбільш інформативні при захворюваннях органів дихання?
50. Назвіть основні діагностичні ознаки синдрому ущільнення легеневої тканини.
51. Назвіть основні діагностичні ознаки синдрому підвищеної повітряності легень.
52. Назвіть основні діагностичні ознаки синдрому скупчення рідини в плевральній порожнині.
53. Назвіть основні діагностичні ознаки синдрому бронхіальної обструкції.
54. Назвіть основні діагностичні ознаки синдрому дихальної недостатності.
55. Які особливості розпитування хворих на серцево-судинні захворювання.
56. Які скарги у хворого на серцево-судинну патологію слід вияснити при розпитуванні.
57. Який порядок проведення деталізації скарги на «біль у серці», які ознаки слід уточнити у хворих?
58. Які дані загального огляду мають діагностичне значення при серцево-судинних захворюваннях?
59. Що таке верхівковий поштовх? Які властивості верхівкового поштовху визначаються пальпаторно? Як змінюються властивості верхівкового поштовху при вираженій гіпертрофії лівого шлуночка?
60. Що таке серцевий горб, про що він свідчить?
61. Що таке «серцевий» поштовх, про які патологічні зміни свідчить його наявність?
62. Дати інтерпретацію симптомів «котячого муркотіння» в області верхівки та над аортою.
63. Загальні правила і методика вислуховання серця. Місця найкращого вислуховання клапанів серця.
64. Механізм утворення тонів серця. Відмінності 1 і 2-го тонів, діагностичні прийоми. Які зміни тонів серця можна виявити?
65. Як формується ритм перепілки? Його діагностичне значення.
66. Коли виникає ритм галопа? Його діагностичне значення.
67. Що таке артеріальний пульс? Вказати точки для пальпації і вивчення властивостей пульсу. Які властивості пульсу визначаються при його пальпації?
68. Як визначити частоту пульсу? Як називається та коли виникає збільшення та зменшення частоти пульсу?
69. Що таке напруження і наповнення пульсу? Від яких параметрів воно залежить? Як визначається?
70. Що таке дефіцит пульсу? При яких патологічних станах виникає?
71. Перерахувати правила вимірювання АТ на верхніх кінцівках. Назвати критерії визначення нормального АТ.
72. Що таке артеріальна гіпертензія? Які ступені артеріальної гіпертензії розрізняють?
73. Які інструментальні методи дослідження найбільш інформативні при захворюваннях серцево-судинної системи?
74. Які лабораторні методи дослідження найбільш інформативні при захворюваннях серцево-судинної системи?

## Змістовий модуль 2

1. Яка схема та основні методи обстеження хворих з патологією ШКТ?
2. Які основні синдроми можна виявити при опитуванні хворих із патологією ШКТ?
3. Охарактеризуйте больовий синдром при захворюваннях ШКТ?
4. Охарактеризуйте диспепсичний синдром при захворюваннях ШКТ?
5. Які особливості скарг хворих при захворюваннях стравоходу?
6. Які особливості скарг хворих при захворюваннях шлунка?
7. Які особливості скарг хворих при захворюваннях кишечника?
8. Які особливості збору анамнезу при захворюваннях ШКТ?
9. Яке діагностичне значення має загальний огляд при обстеженні хворого з патологією травної системи?
10. В чому полягає методика поверхневої пальпації живота? У чому полягає сутність симптому Щоткіна-Блумберга?
11. Які мета і задачі глибокої ковзної методичної пальпації органів черевної порожнини за методом В.П.Образцова й М.Д.Стражеска в розробці методу глибокої пальпації?
12. У чому сутність та діагностичні можливості методів фіброезофагогастроуденоскопії (ФЕГДС), колонофіброскопії, ректороманоскопії?
13. Місце і значення рентгенологічного дослідження шлунка та дванадцятипалої кишки? Що таке метод іригоскопії, його діагностичні можливості?
14. Назвіть і охарактеризуйте зондові методи дослідження секреції шлунка. Які функціональні стани шлункової секреції можуть виявлятися?
15. Яка мета, методика проведення і оцінка показників внутрішньошлункової (інтрагастральної) рН-метрії?
16. Які Ви знаєте методи вивчення вмісту в слизовій оболонці шлунка інфекційного чинника — гелікобактерної інфекції?
17. Які показники досліджують при аналізі калу? Які патологічні зміни можуть виявлятися при копроскопії?
18. Які симптоми характерні для синдрому підвищеної секреторної функції шлунка (гіперсекреції)?
19. Які симптоми характерні для синдрому зниженої секреторної функції шлунка (гіпосекреції)?
20. Які клінічні ознаки характерні для пілоростенозу?
21. Які клінічні ознаки характерні для синдрому внутрішньої кровотечі?
22. Які клінічні ознаки характерні для синдрому ураження тонкої кишки?
23. Які клінічні ознаки характерні для синдрому ураження товстої кишки?
24. У чому сутність синдромів мальабсорбції та мальдигестії?
25. Які клінічні ознаки характерні для синдрому гострої кишкової непрохідності?
26. У чому сутність синдрому «гострого живота»?
27. Охарактеризуйте скарги хворих при захворюваннях підшлункової залози.
28. Охарактеризуйте скарги хворих при захворюваннях печінки.
29. Охарактеризуйте скарги хворих при захворюваннях жовчного міхура та жовчовивідних шляхів.
30. Які діагностичні ознаки можна виявити при проведенні загального огляду хворого із захворюванням підшлункової залози?
31. Які діагностичні ознаки можна виявити при пальпації підшлункової залози?
32. Які діагностичні ознаки можна виявити при проведенні загального огляду хворого із захворюваннями гепатобіліарної системи?
33. У чому сутність методу визначення розмірів печінкової тупості по Курлову М.Г., нормативи?
34. Пальпація нижнього краю печінки, методика проведення, дані в нормі й при патології. Що таке гепатомегалія, її причини?
35. Які діагностичні ознаки можна виявити при пальпації жовчного міхура: дані в нормі й при патології. Що таке симптом Курвуазьє?
36. Які додаткові методи дослідження використовують при захворюваннях печінки, жовчного міхура?

37. Які біохімічні показники використовують для виявлення порушень пігментного, білкового, жирового обміну в печінці?
38. Дослідження яких ферментів найчастіше використовують для визначення порушення функції печінки? Про що свідчить підвищення цих показників?
39. З якою метою проводять серологічні тести при захворюваннях печінки?
40. Опишіть методику та показники фракційного (багатомоментного) дуоденального зондування.
41. Які методи використовують для дослідження жовчі?
42. Які інструментальні методи дослідження використовують для дослідження органів гепатобіліарної системи?
43. Які рентгенологічні методи і з якою метою використовують для дослідження органів гепатобіліарної системи?
44. У чому сутність і клінічні ознаки синдрому жовтяниці?
45. У чому сутність і клінічні ознаки синдрому портальної гіпертензії?
46. У чому сутність і клінічні ознаки холестатичного синдрому (синдром холестазу)?
47. У чому сутність і клінічні ознаки синдрому печінкової недостатності?
48. Які лабораторні методи використовують для діагностики патології підшлункової залози?
49. Які інструментальні методи використовують для діагностики патології підшлункової залози?
50. У чому сутність і клінічні ознаки синдрому панкреатичної зовнішньосекреторної недостатності?
51. У чому сутність і клінічні ознаки синдрому панкреатичної внутрішньосекреторної недостатності?
52. Охарактеризуйте особливості больового синдрому при захворюваннях нирок.
53. Які порушення сечовиділення можуть спостерігатись при патології нирок?
54. Які відомості важливо отримати при збиранні анамнезу хвороби та життя пацієнта при захворюваннях нирок?
55. Які патологічні ознаки захворювань сечовидільної системи можна виявити при огляді?
56. Що можна виявити при пальпації та перкусії нирок? Як визначити позитивний симптом Пастернацького?
57. Які патологічні зміни можуть спостерігатись при лабораторному дослідженні загального аналізу сечі?
58. Які патологічні зміни можуть спостерігатись при мікроскопічному дослідженні сечі? У чому полягає метод Нечипоренка, оцінка показників?
59. У чому полягає проба Зимницького, оцінка показників?
60. З якою метою проводять біохімічне дослідження крові при захворюваннях сечовидільної системи?
61. Назвіть інструментальні методи дослідження при захворюваннях сечовидільної системи.
62. У чому сутність і ознаки сечового синдрому?
63. У чому сутність і ознаки набрякового синдрому?
64. У чому сутність і ознаки нефротичного синдрому?
65. У чому сутність і ознаки синдрому артеріальної гіпертензії?
66. У чому сутність і ознаки синдрому ниркової еклампсії?
67. У чому сутність і ознаки синдрому гострої ниркової недостатності (ГНН)?
68. У чому сутність і ознаки синдрому хронічної ниркової недостатності (ХНН)?

**Результати перегляду  
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_\_ / 20\_\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_\_ / 20\_\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_\_ / 20\_\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20\_\_\_ / 20\_\_\_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток \_\_\_).  
(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_  
(підпис) (Прізвище ініціали)